

egy / velünk, akkor én is, / te is, ők is, de másként” (*Más és másból*). Vasadi Péter lírája magasrendű költészet: kíméletlen logikával, rendet akarva, teremtvé egy kaotikus világban.

SÜTŐ CSABA ANDRÁS

(*Kortárs Kiadó, Budapest, 2007,*
136 oldal, 1800 Ft)

TOLVAJ ZOLTÁN: *Töréleteszt*

„Üdítően elegyes, de a lényege egyenmű és személyre szabott. Ha ehhez még időszödvén története is támad a szerzőnek, költő és kiadója úgy nézhet majd vissza *A medve lépései* című kötetre, mint egy fiatalembernek a kiteljesedő költői pályán tett első, ígéretes lépeteire”—írta enyhe cinizmussal Orbán Ottó Tolvaj Zoltán 2001-ben megjelent első kötetéről. Sajnos ő, Tolvaj egyik mestere már nem érthette meg a második kötetet, a *Töréleteszt*.

Az öt részre felosztott kötetben (*Harctér; hajnal, nyugalom; Ráktérítő; Nemeznemzés; Melyet korcsában szerzett; Hologram*) nincs radikális váltás az előző kötethez képest. *A medve lépései*-ben mégis inkább a dolgok összeállítása a jellemző, míg

a *Töréleteszt*, ahogy címe is mutatja, a dolgok szétszedésével foglalkozik, kísérletezik a maga didaktikus, emelkedett hangvételével.

A kötet nyitóverse, a *Curriculum helyett* egyfajta válaszként is felfogható a fenti Orbán-kritikára. Bár Tolvaj szinte mentegetőzőve kezdi: „Csak élek. Csupa semmi-ség”, ez a kijelentés — a kötetre egyébként igen jellemző — halmozott képeken keresztül mégis megcáfolódik. Az élet írja a maga történetét, már amennyire napjainkban története lehet az életnek, az embernek. Az életet pedig megírja a költő, kora krónikása.

Könnyedén, kísérletezve játszik a nyelvvel, szabad és kötött formákkal, korokkal és énekkel. Bibliái, antik, mitológikus, klasszikus témák és személyek keverednek a mával és a 21. század léthelyzeteivel, ügyesen egyensúlyozva az ünnepi díszesség és a szürke hétköznapi, szent és profán között. Ahogy *Egy felbőszült járókelő ráveti magát a Múzeum lépcsőin mikrofonpróbát tartó P. Sándor költővédő kísértetere* című versében írja, „a szent közepszerűség” költője ő, aki számtalanszor kerül ellentmondása önmagával, énjeivel.

„Ne komponálj. Kertelj és unatkozz. / A tétlenség majd felsegít magadhoz. / Élj örülten egyhangú életet. / Egyetlen pillanat-

ban vénülj éveket.” Sokszor Villonra jellemző szatirikus, vitriolos, játékos hangnem ez, de nem is kell ilyen távolra mennünk az időben. Költészetén megfigyelhető Orbán Ottó (akiről kötetében is megemlékezik *Kései cédula* című hommage-ával), Füst Milán, Kálnoky László és Rákos Sándor hatása.

Néhol naplójellegű, kissé bőbeszédű, sodró versek olvashatók egyszerű, tiszta, meghitt képekkel. „[...] néha muszáj túl direkt / találni a dolgokat” — mondja a költő. Máskor szürreális halmozások, egzisztenciális kérdések jelennek meg, melyekben a gyermeki látásmód groteszk alakjai, édenkerti idillek, külvárosi skiccek, erotika, álom, a felhasználói társadalom, illetve az önpusztítás problémaköre keveredik egymással a manierizmusra jellemző sűrűséggel, melyek mögött a költő megbújik, kilép saját szerepéből.

Talán pont ezért található sok szerepvers a *Töréstszt*ben. Tolvaj rendezőként mozgatja a múlt alakjait Nérótól Poe-ig. Egyfajta színpadiasság, előadóművészet ez tehát, melyről ironiával és humorral ő maga rántja le helyenként a leplet.

A témák és a megszólalás széles skáláját mégis mintha áthatná egyfajta rezignált nyugalom, mindennek fölött álló, teljes körű ború- és derüllet. „Sláger: jobb lehet / minden, mi kallódó önmagunkból elvezet. / (Felviláglik ekkor a póre szer-

kezet.) / Élni jó. Élni szent. De múlni élvezet”.

Egyszerre nehéz és légies költészet ez. A medve alakja az előző kötetből itt is jelen van. Ursus arctos, aki madarakat és macskákat simogat vagy fojtogat, ha kell, táncol is, de leginkább éberén figyel. Sötét korszakot örökít meg a *Töréstszt*, amely után remélhetőleg Tolvaj valós énje még inkább felszabadul, és megtalálja saját szerepét.

S hogy lehet-e története annak, aki krónikás — hiszen az ő története mindenki története, a kor története? Ezt döntse el az olvasó.

UGHY SZABINA

(*Parnasszus Könyvek, Budapest, 2007, 124 oldal, 980 Ft*)

TÖRÖK-ZSELENSZKY TAMÁS: *Szívrák*

Ritkán fordul elő (vagy inkább sohasem), hogy ne gyanakvással forduljak azon művek felé, melyek szerzői más területen szereztek maguknak elismertséget, hírnevet. Gyanakvó vagyok, mert sikk könyvet írni (persze elsődlegesen önéletrajzot, prózát), valahogy egyre többen érzik úgy pályájuk bizonyos szakaszához érve, hogy irodalmi produktumokkal kell megkoronáznuk addigi (vélt vagy valós) tevékenységüket. Az irodalommal fog-